

Kierowca autobusu

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Szczecinie

ul. A. Mickiewicza 41

70-383 Szczecin

tel. 91 42 56 126, 91 42 56 128

fax 91 42 56 125

e-mail: cipkz-szczecin@wup.pl

Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Koszalinie

ul. Słowiańska 15A (IV piętro)

75-846 Koszalin

tel. 94 342 66 93, 346-25-37, 344-50-50

tel./fax 344-50-43

e-mail: cipkz-koszalin@wup.pl

Kierowca autobusu

Celem pracy kierowcy autobusu jest bezpieczny transport ludzi. Dlatego kierowca musi doskonale znać i stosować przepisy prawa o ruchu drogowym oraz budowę i stan techniczny kierowanego pojazdu. Podstawowym narzędziem pracy kierowcy autobusu jest kierowany przez niego autobus.

Zadania i czynności robocze

Czynności i zadania są przypisane każdemu kierowcy. Można je podzielić na 3 etapy:

- przed jazdą: sprawdzanie stanu technicznego pojazdu: stan paliwa i płynów eksploatacyjnych, sygnalizacja dźwiękowa, kierunkowskazy, oświetlenie zewnętrzne i wewnętrzne, hamulce, ogumienie, ogrzewanie, wyposażenie w trójkąt ostrzegawczy, gaśnicę i apteczkę pierwszej pomocy, czystości zewnętrznej i wewnętrznej, prawidłowości ustawienia fotela kierowcy i pasażerów, lusterek;
- w trakcie jazdy: dbanie o bezpieczeństwo własne, pasażerów oraz innych użytkowników drogi, przestrzeganie odpowiednich przerw w czasie jazdy, udzielanie pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych, wykonywanie czynności zgodnych z instrukcją obsługi pojazdu;
- po zakończeniu jazdy uzupełnienie paliwa, sprawdzenie i uzupełnienie oleju, płynów eksploatacyjnych, sprawdzenie ogumienia, czystości wewnętrznej i zewnętrznej, prowadzenie dokumentacji jazdy, zgłaszanie dyspozytorowi zauważonych usterek.

Inne zadania kierowcy to: dbanie o stan techniczny pojazdu, zabezpieczenie pojazdu przed kradzieżą, uruchomieniem i użyciem przez osoby niepowołane, prowadzenie pojazdu zgodnie z uprawnieniami potwierdzonymi w prawie jazdy, poddawanie się okresowym badaniom lekarskim, posiadania własnego prawa jazdy i dokumentów pojazdu. Kierowca kontroluje oznakowanie pojazdu, prowadzi pojazd zgodnie z rozkładem jazdy i wyznaczoną trasą zatrzymując się na

wyznaczonych przystankach, sprzedaje i kontroluje bilety, wpuszcza i wypuszcza pasażerów sygnalizując dzwonkiem zamykanie i otwieranie drzwi.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Kierowca większą część czasu spędza w kabinie środka transportu a temperatura, hałas, drgania czy oświetlenie zależą wyłącznie od stanu technicznego pojazdu. Im nowocześniejszy pojazd tym lepsze warunki pracy. Z zawodem związanych jest szereg zagrożeń: długie pozostawanie w pozycji siedzącej może powodować choroby układu kostno-stawowego, drgania mogą powodować zespół wibracyjny, przebywanie w źle ogrzanej kabinie może być przyczyną przeziębień, uczestnictwo w ruchu drogowym może być przyczyną utraty zdrowia lub życia (wypadki drogowe). Praca jest uciążliwa przez hałas uliczny, spaliny samochodowe, jazdę w "korkach" miejskich, monotonię rutynowych czynności przy jednoczesnym skupieniu uwagi na warunkach drogowych.

społeczne środowisko pracy

Praca kierowcy to bardzo częste kontakty z ludźmi: wewnętrzne, w macierzystej firmie, sprowadzające się do współpracy oraz zewnętrzne z odbiorcami usług: klientami i pasażerami sprowadzające się do jednorazowego udzielania informacji zazwyczaj przypadkowym osobom. Częste kontakty z ludźmi niosą ryzyko konfliktów zwłaszcza w sytuacjach awarii pojazdu czy zablokowania drożności drogi. Kierowca zazwyczaj porozumiewa się ustnie, czasami pisemnie lub przy pomocy telefonu. Praca kierowcy ma charakter indywidualny, sam odpowiada za jej sprawny i bezpieczny przebieg podejmując decyzje, od których zależy los jego i przewożonych ludzi. Nie znaczy to, iż na końcowy rezultat (bezpieczny dowóz) nie mają wpływu inni; począwszy od osób ustalających przepisy drogowe a skończywszy na innych użytkownikach drogi.

organizacyjne środowisko pracy

Praca kierowcy to przemieszczanie się na dużych i małych odległościach. Jej organizacja zależy od specyfiki firmy. Czas prowadzenia pojazdu jest dla wszystkich kierowców taki sam i wynosi maksymalnie 9 godzin jazdy na dobę. Kierowcy transportu miejskiego pracują w stałych godzinach w systemie zmianowym (w dni powszednie i święta).

Praca kierowcy nie jest stale bezpośrednio nadzorowana, gdyż kontrolę nad jej wykonaniem pełnią przepisy ruchu drogowego, szczegółowe przepisy dotyczące transportu osób i mienia, a bezpośrednio policjanci patrolujący drogi i sprawdzający stan techniczny pojazdów. W dużych firmach osobą nadzorującą pracę kierowcy jest jego przełożony, który dba o: stan techniczny pojazdów; stan zdrowia i organizację pracy pracownika. W pracy kierowcy dominują czynności rutynowe, a nie rutynowe dotyczą szczególnych sytuacji na drodze.

Kierowca jest odpowiedzialny za prowadzony pojazd i bezpieczeństwo przewożonych ludzi. Ponosi odpowiedzialność finansową i zawodową. Na tym stanowisku pracy obowiązuje schludny ubiór lub strój firmowy.

Wymagania psychologiczne

Wymagania psychologiczne i zdrowotne dla kierowców zawodowych są bardzo szczegółowe i obejmują pomiar tych cech osobowości i sprawności, które decydują o bezpieczeństwie wykonywanej pracy. Podstawowe wymagania dotyczą: prawidłowej ostrości wzroku, rozróżniania barw, widzenia stereoskopowego umożliwiającego ocenę odległości, dobrego widzenia o zmierzchu, prawidłowego rozróżniania natężenia i wysokości dźwięków, zmysłu równowagi, prawidłowego powonienia, koordynacji wzrokowo-ruchowej pozwalającej na jednoczesną obserwację drogi i manewrowanie pojazdem, zręczności rąk, czucia dotykowego - odczuwania ucisku, drgań itp. Od kierowcy wymaga się dodatkowo szybkiego refleksu, spostrzegawczości, zdolności koncentracji jak i podzielności uwagi, czyli umiejętności śledzenia kilku bodźców jednocześnie. Bardzo przydatne w tym zawodzie są: umiejętność pracy w warunkach monotonnych. Praca w tym zawodzie wymaga wysokiej odporności emocjonalnej - samokontroli zarówno podczas jazdy, jak i w kontaktach z innymi ludźmi. Dobrze, jeśli osoba na tym stanowisku pracy szybko nawiązuje kontakty, jest przyjacielska i uprzejma w stosunku do innych. Powinna być wytrwała i cierpliwa, umieć podporządkować się przepisom. Osoba pracująca w tym zawodzie powinna być odpowiedzialna, nigdy nie ryzykować brawurowych manewrów, aby nie narażać siebie i innych.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca kierowcy należy do średnio ciężkich ze względu na obciążenia fizyczne. Z kolei ze względu na obciążenia psychiczne związane z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo przewożonych ludzi można uznać ją za dość ciężką. Od osób wykonujących ten zawód wymaga się szczególnie dużej sprawności narządu wzroku, narządu słuchu oraz układu kostno-stawowego.

Kierowca jest narażony w swojej pracy na zanieczyszczenia spalinami, hałas i drgania. Wykonywanie pracy głównie w pozycji siedzącej może powodować przewlekłe choroby narządu ruchu. Hałas i wibracje narażają go na uszkodzenie słuchu i powstanie zespołu wibracyjnego, a konieczność wykonywania pracy w dzień i w nocy może doprowadzić do zaburzeń widzenia.

Kierowca jest narażony szczególnie na utratę życia lub zdrowia z przyczyn kolizji drogowych. Przeciwwskazaniem bezwzględnym do wykonywania tego zawodu jest brak widzenia obuocznego, niedosłyszenie, dysfunkcja kończyn górnych i dolnych oraz choroba psychiczna, cukrzyca i padaczka. Natomiast przy niewielkiej wadzie wzroku istnieje możliwość wykonywania pracy w szklach korekcyjnych.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu kierowcy autobusu wystarczy posiadać wykształcenie na poziomie zasadniczym, prawo jazdy kategorii D1 + E, pozytywną opinię z badań lekarskich i psychologicznych. Prawo jazdy kategorii D1 + E zdobywa się na kursach nauki jazdy prowadzonych przez np. Zakład Doskonalenia Zawodowego, Ligę Obrony Kraju itp.

Od kierowców wymaga się pozytywnych wyników ogólnych badań lekarskich oraz dodatkowo laryngologicznych i okulistycznych. W badaniach psychologicznych sprawdza się poziom inteligencji, spostrzegawczość, refleks, koordynację ruchu, rozdzielność uwagi. Inne badania psychologiczne lub lekarskie wykonuje się po ukończeniu 50-tego roku życia lub na polecenie policji.

Bardzo przydatne w wykonywaniu tego zawodu są zainteresowania oraz umiejętności techniczne, rachunkowe i nawiązywania kontaktów z ludźmi. Dodatkowe umiejętności jak np. znajomość języków obcych poszerzają możliwości wykonywania pracy np. kierowca autobusu wycieczkowego.

Możliwości zatrudnienia oraz płace

Transport, zwłaszcza obecnie, jest bardzo ważną gałęzią gospodarki, dlatego znalezienie zatrudnienia w zawodzie kierowcy nie powinno być trudne. Firmy potrzebujące kierowców to zarówno firmy prywatne jak i państwowe, niekoniecznie zajmujące się wyłącznie usługami przewozowymi pasażerów. Ale możliwość zatrudnienia dla kierowcy zwiększa się, jeśli posiada on dodatkowe umiejętności np. znajomość języków obcych i wypełniania faktur. W zawodzie kierowcy istnieją duże możliwości samozatrudnienia, można założyć własną firmę transportową. Początkujący kierowca autobusu w przedsiębiorstwach komunikacyjnych w większych miastach Polski (Warszawa, Gdańsk, Wrocław, Kraków, Katowice, Gliwice), zarabia 1500-2800 netto (wchodzi w to premie, nadgodziny, zastępstwa, dni wolne itd.). W firmach prywatnych obsługujących zlecenia na pojedyncze linie – kierowca mniej zarabia (1500 – 2200 netto) i nie ma asysty firmowej pomocy technicznej.

Zawody pokrewne

Inne nazwy zawodu: kierowca, przewoźnik, szofer

- kierowca samochodu dostawczego, dostawca żywności
- kierowca betoniarki, śmieciarki
- kierowca przewożący materiały niebezpieczne
- kierowca polewaczki
- kierowca platformy przewożącej
- kierowca furgonetki
- kierowca pojazdu z przyczepą lub naczepą

Źródła:

- Przewodnik po zawodach, wydanie II; www.psz.praca.gov.pl; www.stat.gov.pl; www.pracuj.pl; www.wynagrodzenia.pl

Materiał opracowany przez Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Filii WUP w Koszalinie